

Dyddiad y cyfarfod :	14 Tachwedd 2023
Pwnc	Adroddiad Drafft Panel Annibynnol Cymru ar Gydabyddiaeth Ariannol
Argymhelliad	Gofynnir i'r Pwyllgor Gwasanaethau Democratiaeth am sylwadau er mwyn llunio ymateb i ymgynghoriad adroddiad drafft Panel Annibynnol ar Gydabyddiaeth Ariannol.
Swyddog Cyswllt:	Vera Jones, Rheolwr Democratiaeth ac Iaith

Beth yw'r cefndir ac ystyriaethau perthnasol?

1. Mae 'r Panel Annibynnol ar Gydabyddiaeth Ariannol yn cyhoeddi adroddiad drafft ym mis Hydref yn flynyddol. Mae'n amlinellu'r bwriad ar gyfer y flwyddyn ariannol ganlynol. Cyhoeddwyd y drafft ddiwedd mis Hydref 2023 yn amlinellu'r newidiadau a fwriedir ar gyfer blwyddyn Ariannol 2024-25. Mae cyfle i ymateb i'r argymhellion sy'n cael eu cyflwyno erbyn 8fed o Ragfyr, 2023. Eleni maent wedi llunio rhestr o gwestiynau penodol i'w hateb fel rhan o'r ymgynghoriad.
2. Bydd y newidiadau drafft, petaent yn dod i rym yn cael eu cyhoeddi erbyn 28 Chwefror 2024 ac yn weithredol ar gyfer blwyddyn Ariannol 2024-25.

Rôl y Panel Annibynnol ar Gydabyddiaeth Ariannol

3. Cyfrifoldeb y Panel yw gosod lefelau cyflogau Cynghorwyr Cymru, ac mae eu rôl yn hollol annibynnol. Ers ei sefydlu, mae'r Panel wedi mynegi'n gyson ac yn gadarn nad yw democratiaeth leol a llywodraethu gwasanaethau cyhoeddus yn ddi-gost a bod angen rhoi gwerth iddynt os ydym am alluogi i bawb gymryd rhan. Mae'n bwysig hyrwyddo diwylliant sy'n annog unigolion i dderbyn cydnabyddiaeth tâl i sicrhau y gall pobl o bob rhan o gymdeithas gymryd rhan yn hyderus yn ein democratiaeth.
4. Yn ogystal, mae Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn ei gwneud yn ofynnol i'r Panel ystyried goblygiadau ariannol ei benderfyniadau. Mae'r Panel wedi gofod ceisio cydbwysu y ddwy elfen ochor yn ochor yn flynyddol wrth wneud ei benderfyniadau.

Prif Benderfyniadau'r Panel sy'n berthnasol i'r Cyngor

5. Mae copi llawn o'r adroddiad ar ei ffurf drafft i'w gael ar y ddolen isod.
[Panel Annibynnol Cymru ar Gydabyddiaeth Ariannol: adroddiad blynyddol drafft 2024 i 2025 \[HTML\] | LLYW.CYMRU](#)

6. Noder fod y Panel wedi newid eu dull o adrodd yn ddiweddar, gan adrodd ar y newidiadau yn unig yn eu adroddiadau blynyddol. Gall hyn fod yn anodd i'w ddilyn ar adegau gan fod angen mynd yn ol i adroddiadau blynyddoedd blaenorol i ddeall y sefyllfa'n llawn ar gyfer ambell fater pan adroddir 'ni fu unrhyw newidadau eraill'. Mae'r Panel wedi cydnabod fod angen edrych ar hyn eto.

Tâl ar gyfer Aelodau etholedig.

7. Mae'r cyflog sylfaenol, sy'n cael ei dalu i bob aelod etholedig, yn dâl am y cyfrifoldeb o gynrychioli'r gymuned a chymryd rhan yn y gwaith craffu, rheoleiddio a swyddogaethau cysylltiedig llywodraethu lleol. Mae'n seiliedig ar swm sydd gyfwerth â thri diwrnod llawn yr wythnos. Mae'r Panel yn adolygu'r ymrwymiad amser hwn yn rheolaidd, ac ni chynigir unrhyw newidiadau ar gyfer 2024 i 2025.
8. Mae'r Panel wedi penderfynu, ar gyfer blwyddyn ariannol 1 Ebrill 2024 i 31 Mawrth 2025, ei fod yn iawn i gadw cysylltiad rhwng cyflog sylfaenol cynghorwyr a chyflogau cyfartalog eu hetholwyr.
9. Y cyflog sylfaenol fydd **£18,666**. £17,600 yw'r taliad ar gyfer 2023/24.

Uwch Gyflogau ar gyfer Aelodau etholedig.

10. Nid oes newid i'r niferoedd o uwch Gyflogau y gellir eu talu. 18 yw'r uchafswm o uwch gyflogau y gellir eu talu i awdurdodau Grwp B, sy'n cynnwys Cyngor Gwynedd.
11. Mae'r tabl isod yn dangos manylion taliadau Grwp B ar gyfer 2023-24.

	Tâl cydnabyddiaeth tebygol ar gyfer 2024/25	Tâl Cydnabyddiaeth ar gyfer 2023/24
Cyflog sylfaenol (yn daladwy i bob aelod etholedig)	£18,666	£17,600
Band 1: arweinydd	£62,998	£59,400
Band 1: dirprwy arweinydd	£44,099	£41,580
Band 2: aelodau gweithredol	£37,799	£35,640
Band 3: cadeiryddion pwyllgorau (os ydynt yn cael tâl cydnabyddiaeth)	£27,999	£26,400

Band 4: arweinydd grŵp yr wrthblaid fwyaf	£27,999	£26,400
Band 5: arweinwyr grwpiau gwleidyddol eraill	£22,406	£21,340

12. Nid yw swyddi'r pennaeth dinesig a'r dirprwy bennaeth dinesig wedi'u cynnwys yn y cap. Mae penaethiaid dinesig yn uwch-swyddi mewn cynghorau sy'n wahanol i arweinyddiaeth wleidyddol neu weithredol. Yn ogystal â chadeirio cyfarfodydd pwysig, y pennaeth dinesig yw 'dinesydd cyntaf' a 'llysgennad' yr awdurdod, gan gynrychioli'r cyngor wrth ymwneud â phob math o sefydliadau a chyrrff.

13. Mae'r lefel wedi ei osod ar gyfer 2023/24 fel a ganlyn:

Pennaeth Dinesig	£27,999 (£26,400 yn 2023/24)
Dirprwy Bennaeth Dinesig	£22,406 (£21,340 yn 2023/24)

Aelodau Cyfetholedig

14. Eleni, mae'r Panel wedi rhoi sylw i faterion yn ymwneud â thaliadau ar gyfer Aelodau cyfetholedig (gweler "Penderfyniad 5" yn y ddogfen Ymgynghorol, er fod y teitl yn y ddogfen yn cyfeirio at daliadau a wneir i Aelodau etholedig).

15. Mae'r trefniadau cyfredol yn nodi y dylai Aelodau cyfetholedig gael cydnabyddiaeth Ariannol ar sail diwrnod neu hanner diwrnod, gyda swyddog perthnasol o'r awdurdod i benderfynu ar gyfanswm y diwrnodau y rhoddir cydnabyddiaeth Ariannol ar eu cyfer mewn blwyddyn a phennu amser rhesymol am baratoi ar gyfer cyfarfodydd.

16. Yn sgil newidiadau i arferion gwaith, megis cyfarfodydd briffio amlach ar lein ayyb mae'r panel wedi ystyried cynnig hyblygrwydd wrth dalu Aelodau cyfetholedig, gan gynnwys cyfradd yr awr fel a nodir yn Tabl 3 yr ymgynghoriad (copi isod)

17. Tabl 3: Taliadau a wneir i Aelodau etholedig Prif Gynghorau, Awdurdodau Parciau Cenedlaethol ac Awdurdodau Tân ac Achub

Rôl	Taliad cyfradd fesul awr	Cyfradd talu hyd at 4 awr	Cyfradd talu 4 awr a throsodd
Cadeiryddion pwyllgorau safonau, a phwyllgorau Archwilio	£33.50	£134	£268
Aelodau cyffredin o bwyllgorau Safonau sydd hefyd yn cadeirio fPwyllgorau Safonau ar gyfer Cynghorau Cymuned a Thref	£29.75	£119	£238

Aelodau cyffredin o Bwyllgorau Safonau, pwyllgor Craffu Addysg, Pwyllgor Craffu troseidd ac Anrhefn a Phwyllgor Archwilio	£26.25	£105	£210
Cynghorwyr Cymuned a Thref sy'n Aelodau o Bwyllgorau Safonau Prif Gynghorau	£26.25	£105	£210

Costau eraill

18. Nid oes unrhyw newidiadau pellach i'r taliadau a'r buddiannau a dalwyd i aelodau etholedig ac felly mae pob penderfyniad arall o 2023/24 yn dal i sefyll a dylid eu cymhwyso yn 2024/25.

19. Dylid hefyd nodi fod yr adroddiad yn cyfeirio ar faterion yn ymwneud â Chynghorau Tref a Cymuned ond ni ymhelaethir ar hynny yn yr adroddiad hwn.

Cwestiynau Ymgynghoriad

20. Mae 6 cwestiwn wedi eu cynnwys yn yr ymgynghoriad (gweler **Atodiad A**). Noder fod rhai cwestiynau penodol i'r ymgynghoriad uchod a rhai yn gofyn am farn ar gyfer penderfyniadau posib i'r dyfodol. Gofynnir am sylwadau ar y meysydd a ganlyn:

Cwestiwn 1. Cydbwysedd rhwng fforddiadwyedd a chydabyddiaeth Ariannol ddigonol i gynrychiolwyr?

Cwestiwn 2. Barn ar hyblygrwydd taliadau i Aelodau cyfetholedig

Cwestiwn 3. Arferion da ynghylch defnyddio pwerau'r Panel i annog mwy o deithio cynaliadwy ymhlith Aelodau.

Cwestiwn 4. Ymwybyddiaeth o hawliau Cynghorwyr am ad-daliadau a'r camau i wella hynny.

Cwestiwn 5. Cynghorau Tref a Cymuned

Cwestiwn 6. Barn am adroddiadau i'r dyfodol i gyfuno costau teithio a chynhaliadwy Aelodau yn hytrach nag fesul unigolyn.

Argymhelliad

21. Gofynnir i'r Pwyllgor Gwasanaethau Democratiaeth am

- sylwadau ar gyfer llunio ymateb i ymgynghoriad adroddiad drafft Panel Annibynnol ar Gydabyddiaeth Ariannol.